

Executive Programma Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Hoe kunnen we grote maatschappelijke thema's rondom MO, BW en GGZ, zoals regionalisering, eenzaamheid en ambtelijke verkokering, beter begrijpen en verklaren? En hoe relateren deze thema's zich tot de behoefte aan en roep om ervaringsdeskundigheid en het gewenste maar lastige onderscheid om te maken tussen kwetsbaren en niet-kwetsbaren?

Welke visie ligt ten grondslag aan een nieuw beleidsdoel? En wat is nu eigenlijk het doel? Welk bewijs is er al voor het in te zetten beleid? En wat is nog voornamelijk op visie gestoeld? Door onderscheid te maken op deze onderdelen kunnen we beter begrijpen hoe aanbod tot stand komt en hoe uiteindelijke clientervaringen beïnvloed worden.

In dit executive programma zullen wij de ambitie tot afbouw van bedden, regiobinding, regionale samenwerking, vereenzaming/ontregeling, integraal werken en veiligheid en verward gedrag theoretisch duiden. Daarnaast wordt er een duidelijke verbinding gelegd tussen deze thema's en mogelijk concrete beleidsregels en interventies voor gemeenten. U kunt hierbij denken aan het verstrekken van urgenties, of het realiseren van een time-out voorziening. Dit zijn voorbeelden, maar ook uw eigen praktijkervaringen zullen de revue passeren.

Met deze bagage brengen we een studiereis aan Finland, waar het 'gewoon wonen' inmiddels hand in hand gaat met een gestage afname van het aantal dakloze personen. Na terugkomst bouwen we op dit gezamenlijk referentiekader voort. De laatste bijeenkomst betreft de ontwikkeling op lange termijn, de zgn. houtskoolschets en scenario's die we kunnen maken voor de toekomst, wanneer we goed kijken naar wat we dan al weten.

Leerdoel

Door interactief met de informatie aan de slag te gaan kunt u instrumenten gaan inrichten die u kunt gebruiken bij de transformatie.

Hiermee kunt u keuzes maken tussen de diverse geboden oplossingen en gericht sturen op ontwikkelingen in WO & BW.

Na afloop:

- Bent u goed op de hoogte van de inhoudelijke ontwikkelingen.
- Is uw rol als gesprekspartner versterkt.
- Kunt u uw bestuurder beter bedienen
- Versterkt u de onderhandelingspositie van uw organisatie.

Praktische informatie

Data	3 april, 16-17 april studiereis Finland, 15 mei, 29 mei, 12 juni en 26 juni 2020
Tijden	9.30 tot 13.00 uur (inclusief lunch)
Locatie	Universiteit van Amsterdam, locatie Roeterseiland
Kosten	€ 2.390 (inclusief cursusmaterialen, lunch en consumpties en exclusief reis- en verblijfskosten studiereis). Alumni van AAGS/UvA Academy en leden van de AUV krijgen 10% korting. Het cursusgeld is vrijgesteld van btw. Het combineren van kortingen is niet mogelijk.
Taal	Nederlands
Certificaat	Deelnemers ontvangen een certificaat van deelname vanuit de Universiteit van Amsterdam

Voor wie

Beleidsmakers in het sociale domein op het gebied van MO & BW, GGD, veilig thuis, wonen en werk en inkomen, zowel afkomstig uit gemeenten als vanuit aanbieders van zorg, ondersteuning en woningcorporaties.

Programma

Het Executive Programma Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen bestaat uit 6 bijeenkomsten waaronder een studiereis.

Dag 1 - Ontwikkeling maatschappelijke opvang en beschermd wonen *Aanleiding en ambitie*

3 april 2020: 9.30 - 13.00 uur

In de eerste bijeenkomst wordt ingegaan op de aanleiding van de huidige ontwikkelingen in MO & BW.

Aan bod komen:

- De beweging naar vermaatschappelijking van de ondersteuning van kwetsbare burgers, bijvoorbeeld door de inzet van Housing First en Skaeve Huze.
- De tegenbeweging op deze ontwikkeling, onder meer de vraagstukken rondom personen met verward gedrag.
- De ontwikkelingen in aanpalende velden (e.g. ontwikkeling budget en afbouw bedden in de GGZ, ontwikkeling justitiële domein).

Tevens wordt ingegaan op de ambitie die de diverse regio's in Nederland hebben ten aanzien van MO & BW.

Aan bod komen:

- De beweging naar vermaatschappelijking van de ondersteuning van kwetsbare burgers, bijvoorbeeld door de inzet van Housing First en Skaeve Huze.
- De tegenbeweging op deze ontwikkeling, onder meer de vraagstukken rondom personen met verward gedrag.
- De ontwikkelingen in aanpalende velden (ontwikkeling budget en afbouw bedden in de GGZ, ontwikkeling justitiële domein).

Literatuur

Boesveldt, N.F., Boutellier, J.C.J & Van Montfort, A.J.G.M. (2017). *The efficacy of local governance arrangements in relation to homelessness: a comparison of Copenhagen, Glasgow, and Amsterdam*. Public Organization Review, 1-16: DOI: 10.1007/s11115-017-0378-2.

Gaetz, S. *The Struggle to End Homelessness in Canada: How we Created the Crisis, and How We Can End it*. The Open Health Services and Policy Journal, 2010, 3, 21-26.

Twan van den Hurk en Nienke Boesveldt (2018). *Housing First als leidend principe Aanpak dakloosheid: Finland heeft de weg gevonden*, Sociaal Bestek oktober/november 2018.

Boesveldt, N. F. (2019). Homelessness. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies*, 1-12.

'Meer mensen zelfstandig wonen. Dat is het streven van de commissie Dannenberg, en de praktijk in veel andere Europese landen. Waarom is het dan in Nederland zo moeilijk om deze slag te maken?'

Is er gebrek aan **ambitie**? Waarschijnlijk niet. Alle centrumregio's hebben de afgelopen periode hun regioplan ingediend. Leggen we deze naast elkaar, dan zien we grote verschillen. Toch komt er een gemeenschappelijke noemer naar voren: we willen dat meer mensen zelfstandig kunnen wonen. Ligt het aan een gebrek aan **huizen**? Recente ontwikkelingen in Amsterdam bewijzen het tegendeel. Er zijn in 2017 meer cliënten doorgestroomd naar een individuele woning en toch blijft de wachtlijst in beschermd wonen en maatschappelijke opvang stijgen.

Is er niet genoeg **budget** om het te regelen? Het is een forse operatie om zoveel mensen een nieuw perspectief te geven. In vergelijking met Glasgow zien we echter dat met minder budget betere resultaten worden behaald.

Zijn onze hulpverleners **niet geschikt**? Ik maak vele discussies mee, van cliëntvertegenwoordigers, de ombudsman, zorgorganisaties en gemeentes. We hebben in Nederland heel veel goed opgeleide, zeer geëngageerde mensen in de zorg werken. Ik kan me eigenlijk geen land voorstellen waar je beter in de zorg terecht kan komen dan hier. Die potentie is er dus zeker.

Waarom lukt het dan niet om die slag te maken? We vertrouwen te veel op de dingen die we al jaren doen. Daar is evidentie voor in de wetenschap, wordt ingekocht door de financiers en zijn professionals in getraind. Als we doen wat we altijd deden, krijgen we wat we altijd kregen. Dit heeft jarenlang aardige resultaten opgeleverd, maar is nu niet meer genoeg.

Wat moet er dan wél gebeuren? De Yfoundation in Helsinki wist met een andere aanpak de vicieuze cirkel van dakloosheid te doorbreken en is daarmee een voorbeeld voor Europa. Met een focus op maatschappelijk functioneren wist centrum de Brouwerij grote aantallen cliënten met een psychose een plek in de maatschappij terug te geven. Springplank in Eindhoven heeft ogenschijnlijk kansloze mensen zonder screening aan een huis en een baan geholpen. Met het radicaal omdenken van de opnameafdeling heeft GGZ Breburg isoleercellen uitgebannen. Youké en Reinaerde wisten met InVerbinding driekwart van de uithuisplaatsingen van jongeren te voorkomen.

Wat zijn nu de werkzame elementen? Wat moeten we als gemeente, zorgaanbieder en cliëntvertegenwoordiger nu doen om het streven van Dannenberg te verwezenlijken? Niet omdat dit de zorg goedkoper maakt, maar omdat het ervoor zorgt dat we mensen niet afschrijven. Dat er voor iedereen een plek is waar hij of zij mee kan doen. Om deze reden organiseren we samen met de Universiteit van Amsterdam - UvA Academy dit programma. (Blog op 24 April 2018 door Michiel van Hees, CQ procesmanagement).

Studiereis Finland: Ysaatio - Helsinki

16-17 april 2020

Tijdens deze tweedaagse studiereis wordt een bezoek gebracht aan een effectieve aanbieder die niet langer maatschappelijke opvang aanbiedt maar een woningcorporatie is geworden. En daarmee een grote speler is geworden, met een aanbod van 16.500 goedkope appartementen aan dakloze personen.

Ook ontmoeten wij collega-beleidsmakers uit Finland die verantwoordelijk zijn voor het 'Action Plan for Preventing Homelessness in Finland 2016-2019' en voor 'the Housing Finance and Development Centre of Finland'. De reeds sinds jaren bestaande samenwerkingsrelatie met Finland heeft er ook al eerder toe geleid dat Finse beleidsmakers Nederland bezochten om kennis op te doen over ons FACT model voor de GGZ.

Voor beide landen belooft dit bezoek dan ook weer een leerzame en inspirerende ontmoeting te worden.

Literatuur

Juha Kaakinen. (2014). *A Way Towards Ending Homelessness*. TEDxBratislava. Te raadplegen via <http://housingfirsteurope.eu/research/ted-talk-juha>

Y-Foundation. *A Home of Your Own handbook: A handbook published by the Y-Foundation on the Finnish Housing First principle*. Te raadplegen via <https://ysaatio.fi/en/housing-first-finland/a-home-of-your-own-handbook>

Pleace, N., Culhane, D., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015). *The Finnish Homelessness Strategy An International Review*. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153258/YMra_3en_2015pdf?sequence=5

Pleace, N., Culhane, D., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2016). The strategic response to homelessness in Finland: exploring innovation & coordination within a national plan to reduce & prevent homelessness. In: Nichols, N. and Doberstein, C. (2016). *Exploring effective systems responses to homelessness*. Toronto: Homeless HUB Press.

Pleace, N. and Bretherton, J. (2017). What Do We Mean by Housing First? Considering the Significance of Variations in Housing First Services in the European Union. In: Sylvestre, J., Nelson, G. and Aubry, T. (Eds.) (2017). *Housing, Citizenship, and Communities for People with Serious Mental Illness. Theory, Research, Practice and Policy Perspectives*, Oxford: Oxford University Press. DOI:10.1093/acprof:oso/9780190265601.003.0011

Dag 2 - Maatschappelijke effecten

Vereenzaming, ontregeling, veiligheid en verward gedrag

15 mei 2020: 9.30 - 13.00 uur

In de tweede bijeenkomst wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten van ambulantisering van MO & BW. Tijdens deze bijeenkomst komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Hoe duiden we de toegenomen aandacht voor 'verward gedrag'
- Hoe gaan we om met eenzaamheid onder deze groep burgers?
- Wat zijn de gevolgen voor ons signalerings- en veiligheidsbeleid?
- Wanneer is iemand oordeels onbekwaam en hoe gaan we hier mee om?
- Wat gaan de gevolgen zijn van de wet verplichte GGZ?

Tevens wordt ingegaan op kansen die ambulantisering met zich mee brengen.

Aan bod komen:

- Hoe kan je talenten van kwetsbare burgers naar boven halen?
- Welke mogelijkheden zijn er in participatie?
- Wat voor inspirerende voorbeelden zien we?

Gastcollege door Dr. Jules Tielens

Dr. Jules Tielens is psychiater bij Altrecht Marienburg, bij Bram en bij Tielens Bemoeizorg. Daarnaast is hij auteur van onder meer 'Bemoeizorg', 'In gesprek met psychose' en 'Verbindende gesprekstechniek'.

Literatuur

Koekkoek, B. (2017). *Verward in Nederland. Hoe we omgaan met mensen met psychische stoornissen*. Houten: Uitgeverij LannooCampus Nederland

Tielens, J. (2012). 'Bemoeizorg', 'In gesprek met psychose' en 'Verbindende gesprekstechniek'.

Advies Commissie Toekomst Beschermd Wonen (2015). *Van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis*.

Kenniscentrum Phrenos (2014). *Over de brug. Plan van aanpak voor de behandeling, begeleiding en ondersteuning bij ernstige psychische aandoeningen*.

Kroon e.a. (2019). *Landelijke Monitor Ambulantisering en Hervorming Langdurige GGZ 2019*.

Dag 3 - Decentralisatie van MO & BW

Regionale samenwerking

29 mei 2020: 9.30 - 13.00 uur

In de derde bijeenkomst wordt ingegaan op de decentralisatie van MO & BW.

Aan bod komen:

- Wat gaat de decentralisatie van budget betekenen voor de inrichting van de ondersteuning in MO & BW?
- Wat is de impact op het lokale netwerk van voorzieningen in jouw regio? En wat moet er minimaal beschikbaar zijn lokaal?
- Welke samenwerkingsmogelijkheden heb je binnen jouw regio? Wie zit hierbij aan tafel en wie niet?
- Wat is de rol voor de huisvestingspartijen?
- Welke prikkels zijn er voor lokale overheden en hoe maak je hier in de regio goede afspraken over?
- In de derde bijeenkomst komen we terug op de studiereis en de eventueel bezochte Nederlandse steden.

Literatuur

Milward, H.B., & Provan, K.G (2000). *Governing the hollow state*. *Journal of Public Administration Research and Theory*. J-PART, 10 (2), 359-379.

Nichols, N. and Doberstein, C. (2016). *Exploring effective systems responses to homelessness*. Toronto: Homeless HUB Press

Dag 4 - Landelijke toegankelijkheid

Sturing over regio's heen

12 juni 2020: 9.30 - 13.00 uur

In de vierde bijeenkomst wordt ingegaan op landelijke toegankelijkheid en de sturing over regio's heen.

Aan bod komen:

- Wat zijn de wettelijke kaders ten aanzien van kwetsbare burgers (WMO, ZVW, Jeugdwet, WLZ, Participatiewet en Huisvestingswet)?
- Welke vrijheden heb je hierin binnen jouw gemeente?
- Welke vraagstukken spelen er ten aanzien van landelijke toegankelijkheid?
- Hoe moet je omgaan met regiobinding en de toegang tot sociale huurwoningen?
- Welke mogelijkheden zijn er ten aanzien van zelfstandig wonen?
- Welke instrumenten zijn nodig om deze mogelijkheden in te kunnen zetten?

- Welke afspraken zijn nodig in de grotere regio om samenwerking te kunnen borgen?
- Hoe ga je om met mensen die niet rechtmatig gebruik kunnen maken van voorzieningen?

Literatuur

Barberis E. and Boccagni P. (2014). *Blurred Rights, Local Practices: Social Work and Immigration in Italy*. *British Journal of Social Work* 44 (Supplement 1): 70-87.

Planije M., Muusse C., de Lange A., Kroon H. (2018). *Praktijktest landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang 2018*. Utrecht: Trimbos Instituut

N.F. Boesveldt, (2019). "Denying homeless persons access to municipal support", *International Journal of Human Rights in Healthcare*, <https://doi.org/10.1108/IJHRH-01-2018-0005>

Dag 5 - Toekomstscenario's

Capaciteitsontwikkeling / de 'houtschoolschets'

26 juni 2020: 9.30 - 13.00 uur

In de vijfde bijeenkomst wordt ingegaan op capaciteitsontwikkeling van MO & BW in de komende jaren en de mogelijke toekomstscenario's hierbinnen. Tijdens deze bijeenkomst komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Welke instrumenten zijn er om grip te krijgen op de capaciteitsontwikkeling binnen MO & BW?
- Hoe zorg je er voor dat het aanbod aan opvang passend blijft bij de veranderende doelgroep?
- Welke ontwikkelingen hebben de meeste impact op MO & BW de komende jaren.
- Welke scenario's brengen deze ontwikkelingen met zich mee?
- Hoe kan je je hier als gemeente of zorgaanbieder op voorbereiden?

Literatuur

Sylvestre, J., Nelson, G. and Aubry, T. (Eds.) (2017). *Housing, Citizenship, and Communities for People with Serious Mental Illness*. Theory, Research, Practice and Policy Perspectives, Oxford: Oxford University Press.

Tim Aubry, Jennifer Rae, Jonathan Jetté (2018). *Economic Analysis of Housing Interventions for People with Serious Mental Illness Who Are Homeless*. A Review of the Literature.

Docenten

Dr. N.F. Nienke Boesveldt

Docent en Onderzoeker aan de Universiteit van Utrecht en de Universiteit van Amsterdam, tevens coördinator van dit executive programma.

Dr. Boesveldt is hoofdonderzoeker in het prospectief onderzoek naar Ambulantisering en Regionalisering van MO/BW cliënten in gemeenten, en heeft zelf 15 jaar bij gemeenten meegewerkt aan processen voor maatschappelijke opvang, dagbesteding en beschermd en begeleid wonen.

Ir. Michiel van Hees

Directeur CQ Procesmanagement en lid Raad van Toezicht bij Stichting De Brouwerij.

Ir. Van Hees is al 20 jaar actief binnen de zorg. Met ervaring binnen GGZ, gehandicaptenzorg, jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang heeft hij zicht op de vraagstukken uit de praktijk. Als adviseur maakt hij verbinding tussen de inhoud van zorg en bekostiging, logistiek en organisatie met als doel: zinvolle, zichtbare en kosteneffectieve zorg. Zodat iedereen naar mogelijkheid mee kan doen in de maatschappij.

Gastdocent

Dr. Jules Tielens

Dr. Jules Tielens is psychiater, bij Bram en bij Tielens Bemoeizorg. Daarnaast is hij auteur van onder meer 'Bemoeizorg', 'In gesprek met psychose' en 'Verbindende gesprekstechniek'.

Dr. Tielens is voormalig straatpsychiater, bestuurslid van de stichting psychosenet en oprichter van De Brouwerij, centrum voor psychose. Als docent is hij al geruime tijd betrokken bij de opleiding van onder meer verpleegkundig specialisten. Als psychiater staat hij al meer dan 20 jaar met beide benen in de bemoeizorg en stelt hij herstel van sociale vaardigheden centraal met vaak verbluffende resultaten tot gevolg.

Studiereis

De reis- en verblijfskosten van de studiereis is niet inbegrepen in de prijs.

Na het inschrijven ontvangt u praktische informatie over het boeken van het hotel, de locatie en de vlucht.

Deelnemers maken de reis in het kader van de verantwoordelijkheid van de eigen werkgever. Dat betekent dat deze verantwoordelijkheid voor een buitenlandse reis wel op de polis van de werkgever aanwezig moet zijn.

Studiebelasting

Naast de bijeenkomsten dienen deelnemers rekening te houden met een voorbereidingstijd van enkele uren (maximaal 4 per maand).

Inschrijven

Inschrijven kan door het [inschrijfformulier](#) in te vullen. Vragen of het programma? We vernemen het graag. Neem contact op met Esther Verhamme, E: e.verhamme@uva.nl, M: 06 28759774.

De cursus bestaat uit maximaal 20 deelnemers.

